

TISKOVÁ ZPRÁVA

V roce 2005 poskytlo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky Právnické fakultě Univerzity Karlovy řešení výzkumného záměru „Kvantitativní a kvalitativní proměny právního řádu na počátku 3. tisíciletí – kořeny, východiska a perspektivy“ – řešitel prof. Michal Tomášek. Výsledky výzkumu jsou shromážděny v hlavním výstupu – pětisvazkové monografii „Nové jevy v právu na počátku 21. století“. Jsou analýzou hlavních hybatelů, které na současné české právo působí jako impulzy vnitřní i vnější. Z vnějších impulzů je položen důraz na působení europeizace a globalizace. Hlavní poznatky ukazují, že koncepce demokratického právního státu není statická, ale dynamická. Také striktní vázanost soudů zákonem při jejich rozhodování je stále více konfrontována s pluralitou pramenů práva – národního, evropského či mezinárodního. Proto řešitelé vymezili postupy právní argumentace *lege artis*, které by měly nahrazovat již nepoužitelné jednoduché aplikační modely a zároveň omezit libovůli v rozhodování soudů. Z hlediska působení vnějších faktorů je důležitý poznatek, že pronikání *common law* do práva kontinentálního je nezadržitelné, hlavně díky rostoucí úloze systému základních práv a svobod jako nástroje sbližování právních řádů mezi členskými státy EU, ale také jako východiska rekonstrukce současného českého práva. K prolínání *common law* a kontinentálního práva dochází též v oblasti soukromého práva, i když tam fenomén publicizace již delší dobu vnáší do domény původně ryze soukromoprávní prvky práva veřejného. To může vést k určité relativizaci pojmu „soukromé právo“, typicky např. v právu obchodních společností. Procesní právo jako celek, a tedy i civilní procesní právo je ve své podstatě právem veřejným. Soukromé právo prochází zvláštním vývojem i v rámci evropské integrace. Evropská unie je sice na první pohled spojována především s právem veřejným, své místo si však zejména v poslední době - pomalu, ale přece – vymezuje v rámci Evropské unie i právo soukromé, a to prostřednictvím harmonizace právních úprav členských států. Příslušné teoretické výstupy VZ se odrazily v nosných principech tvorby nových českých kodifikací základních právních odvětví, trestního zákoníku a návrhu občanského zákoníku. Jsou tu vyjádřeny také úvahy *de lege ferenda* tam, kde nově přijaté kodifikace prokázaly v praxi některé slabiny, které je třeba korigovat, například v právu pracovním nebo obchodním. Závěry výzkumu nejsou určeny jen české vědecké komunitě, ale díky cizojazyčně psaným výstupům též zahraničním odborníkům. Hlavní výstup VZ byl oceněn zvláštním uznáním ministra školství, mládeže a tělovýchovy v rámci cen za mimořádné výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací za rok 2010.